

Datum van inontvangstneming : 06/11/2019

Zaak C-729/19**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

2 oktober 2019

Verwijzende rechter:

Court of Appeal in Northern Ireland (Verenigd Koninkrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 september 2019

Verzoekende partij:

TKF

Verwerende partij:

Department of Justice for Northern Ireland

[OMISSIS]

Beslissing tot prejudiciële verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

Inleiding

1 Met dit verzoek vraagt Her Majesty's Court of Appeal in Northern Ireland aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken in Noord-Ierland; hierna: „Court of Appeal”) om een prejudiciële beslissing over een Unierechtelijke kwestie met betrekking tot de registratie en tenuitvoerlegging in Noord-Ierland van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen die een Poolse rechter vóór de toetreding van Polen tot de EU heeft gegeven krachtens verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 (hierna: „onderhoudsverordening”).

2 [Verzoeker], TKF, is een Pools [OMISSIS] staatsburger [OMISSIS]. Verweerder is het Department of Justice for Northern Ireland (Ministerie van Justitie voor Noord-Ierland), de centrale autoriteit voor de toepassing van de

onderhoudsverordening betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen. [OMISSIS]

De feiten

3 Tussen partijen staan de volgende materiële feiten vast:

- i) TKF en AKF, beiden Poolse staatsburgers, zijn in 1991 in Polen in het huwelijk getreden. Zij hebben twee zoons gekregen.
- ii) Op 1 april 1999 heeft een Poolse rechter een onderhoudsbeslissing genomen ten gunste van AKF tegen TKF.
- iii) In 2001 vertrok TKF vanuit Polen naar Duitsland om daar te gaan werken.
- iv) Tussen december 2002 en februari 2003 was TKF woonachtig en werkzaam in Polen en liep er een verdere procedure betreffende onderhoudsverplichtingen bij een Poolse rechter die heeft geleid tot een nieuwe beslissing inzake onderhoudsverplichtingen, die werd gegeven op 14 februari 2003.
- v) TKF en AKF zijn in 2004 gescheiden.
- vi) Op 1 mei 2004 is Polen tot de EU toegetreden[.]
- vii) In augustus 2006 is TKF naar Noord-Ierland gekomen, waar hij sindsdien woonachtig is.
- viii) Op 8 april 2010 werd het Haagse Protocol bindend voor Polen.
- (ix) Op 18 juni 2011 [OMISSIS] is de onderhoudsverordening [OMISSIS] in werking getreden.
- x) Op 24 oktober 2013 heeft een Clerk (griffier) of the Court of Petty Sessions (District of Belfast and Newtownabbey) (rechter in eerste aanleg in de districten Belfast en Newtownabbey; hierna: „Court of Petty Sessions”) twee onderhoudsbeslissingen van de rechter in Bialystok (Polen) van 14 februari 2003 geregistreerd en uitvoerbaar verklaard (die enigszins afwijkende versies waren van de oorspronkelijke beslissing van 1 april 1999 van dezelfde rechter). De Noord-Ierse beslissing [OMISSIS] [ter registratie van de onderhoudsbeslissing] werd genomen in overeenstemming met artikel 75 van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad. Met deze beslissing is ook vastgesteld dat de aldus geregistreerde beslissing uitvoerbaar is voor de toepassing van afdeling 2 van hoofdstuk IV van de onderhoudsverordening. [Verzoeker] is in kennis gesteld

overeenkomstig Regulation 6, Part 3, Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011 (regeling van 2011 inzake de rechterlijke bevoegdheid en rechterlijke beslissingen in burgerlijke zaken betreffende onderhoudsverplichtingen).

- xi) Op 15 augustus 2014 heeft een Clerk van de Court of Petty Sessions (District of Belfast and Newtownabbey) nog een onderhoudsbeslissing van de rechter in Bialystok (Polen) van 14 februari 2003 geregistreerd en uitvoerbaar verklaard (die eveneens een enigszins afwijkende versie was van een oorspronkelijke beslissing van 1 april 1999 van dezelfde rechter). De Noord-Ierse beslissing [OMISSIS] [ter registratie van de beslissing] werd genomen in overeenstemming met artikel 75 van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad. Ook bij die beslissing is vastgesteld dat de aldus geregistreerde beslissing uitvoerbaar is voor de toepassing van afdeling 2 van hoofdstuk IV van de onderhoudsverordening. [Verzoeker] is in kennis gesteld overeenkomstig Regulation 6, Part 3, Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011 (regeling van 2011 inzake de rechterlijke bevoegdheid en rechterlijke beslissingen in burgerlijke zaken betreffende onderhoudsverplichtingen).

(xii) [OMISSIS].

4 De nationale rechter moet ook nog uitspraak doen over een aantal bestreden feiten. Deze worden hieronder enkel bij wijze van achtergrondinformatie weergegeven:

- i) [Verzoeker] beweert dat hij geen weet had van de procedure van 1999 bij de Poolse rechter en dat hij evenmin ter terechtzitting aanwezig was of daarbij werd vertegenwoordigd.
- ii) [Verzoeker] beweert dat hij in kennis was gesteld van de inleiding van de tweede reeks procedures voor de Poolse rechter gedurende de periode december 2002 tot februari 2003, maar dat hij niet in kennis was gesteld van de inhoudelijke zitting op 31 januari 2003, en daarbij niet aanwezig is geweest, noch is vertegenwoordigd.

Toepasselijk nationaal rechtskader

5 Regulation 4(1A) van de Magistrates Courts (Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982) Rules (NI) 1986 [regeling van 1986 (Noord-Ierland) inzake rechterlijke bevoegdheid en rechterlijke beslissingen in burgerlijke zaken voor Magistrates Courts]) luidt:

„(1A) Indien de clerk of petty sessions op grond van artikel 26 van de onderhoudsverordening een verzoek ontvangt voor de registratie voor de tenuitvoerlegging van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen die is gegeven in een andere aan de

verordening gebonden staat dan het Verenigd Koninkrijk, dient hij, behoudens artikel 24 van de onderhoudsverordening en paragrafen (3) en (4) van deze regeling, ervoor te zorgen dat de beslissing bij deze rechtbank wordt geregistreerd door middel van een proces-verbaal of memorandum en dient hij deze in het uitsprakenregister in te voeren en te ondertekenen.”

6 De onderhoudsverordening is in het Verenigd Koninkrijk (met inbegrip van Noord-Ierland) omgezet door de Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011 (regeling van 2011 inzake de rechterlijke bevoegdheid en rechterlijke beslissingen in burgerlijke zaken betreffende onderhoudsverplichtingen). Regulation 6, Part 3, van die regeling voorziet in de procedure voor het in behandeling nemen van een verzoek om registratie van een onderhoudsbeslissing krachtens artikel 2 van hoofdstuk IV van de onderhoudsverordening en de daaruit voortvloeiende uitvoerbaarheid.

Toepasselijke afdelingen van de onderhoudsverordening

HOOFDSTUK I - TOEPASSINGSGEBIED EN DEFINITIES

„Artikel 2 - Definities

1. In deze verordening wordt verstaan onder:

1. ‚beslissing‘, een door een gerecht van een lidstaat gegeven beslissing inzake onderhoudsverplichtingen, ongeacht de daaraan gegeven benaming, zoals arrest, vonnis, beschikking of rechterlijk bevel tot tenuitvoerlegging, alsmede de vaststelling door de griffier van het bedrag van de proceskosten. Voor de toepassing van de hoofdstukken VII en VIII wordt onder ‚beslissing‘ mede verstaan, een in een derde land gegeven beslissing inzake onderhoudsverplichtingen;

[...]”

HOOFDSTUK IV - ERKENNING, UITVOERBAARHEID EN TENUITVOERLEGGING VAN BESLISSINGEN

„Artikel 16 - Toepassingsgebied van dit hoofdstuk

1. Dit hoofdstuk regelt de erkenning, de uitvoerbaarheid en de tenuitvoerlegging van de onder deze verordening vallende beslissingen.

2. Afdeling 1 is van toepassing op beslissingen gegeven in lidstaten die door het Haagse Protocol van 2007 gebonden zijn.

3. Afdeling 2 is van toepassing op beslissingen gegeven in lidstaten die niet door het Haagse Protocol van 2007 gebonden zijn.

4. Afdeling 3 is van toepassing op alle beslissingen.

Afdeling 1 - Beslissingen gegeven in lidstaten die door het Haagse Protocol van 2007 gebonden zijn

Afdeling 2 - Beslissingen gegeven in een niet door het Haagse Protocol van 2007 gebonden lidstaat

„Artikel 23 - Erkenning

1. Een beslissing, gegeven in een niet door het Haagse Protocol van 2007 gebonden lidstaat, wordt in de overige lidstaten erkend zonder dat daartoe een procedure vereist is.
2. Indien de erkenning van een beslissing wordt betwist, kan iedere belanghebbende partij die zich ten principale op de erkenning beroept, van de in deze afdeling bedoelde procedures gebruikmaken om de erkenning te doen vaststellen.
3. Wordt voor een gerecht van een lidstaat de erkenning bij wege van tussenverzoek ingeroepen, dan is dit gerecht bevoegd om van dat verzoek kennis te nemen.

Artikel 24 - Gronden voor weigering van de erkenning

Een beslissing wordt niet erkend indien:

- a) de erkenning kennelijk strijdig is met de openbare orde van de aangezochte lidstaat. De bevoegdheidsregels zijn niet onderworpen aan de openbare ordetoets;
- b) het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, betekend of meegedeeld is, tenzij de verweerder tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was;
- c) zij onverenigbaar is met een beslissing die tussen dezelfde partijen is gegeven in de aangezochte lidstaat;
- d) zij onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat.

Een beslissing die tot gevolg heeft dat op basis van veranderde omstandigheden een eerdere beslissing inzake

onderhoudsverplichtingen wordt gewijzigd, wordt niet beschouwd als een onverenigbare beslissing in de zin van de punten c) of d).

[...]

Artikel 26 - Uitvoerbaarheid

Een beslissing die is gegeven in een niet door het Haagse Protocol van 2007 gebonden lidstaat en die daar uitvoerbaar is, kan in een andere lidstaat ten uitvoer worden gelegd nadat zij aldaar, op verzoek van een belanghebbende partij, uitvoerbaar is verklaard.

[...]

Afdeling 3 - Gemeenschappelijke bepalingen

[...]”

HOOFDSTUK VII - SAMENWERKING TUSSEN CENTRALE AUTORITEITEN

„[...]

Artikel 56 - Toegestane verzoeken

1. De onderhoudsgerechtigde die op grond van deze verordening levensonderhoud beoogt te innen, kan de volgende verzoeken indienen:

- a) erkenning of erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing;”

HOOFDSTUK IX - ALGEMENE EN SLOTBEPALINGEN

„[...]

Artikel 75 - Overgangsbepalingen

1. Onder voorbehoud van de leden 2 en 3 is deze verordening slechts van toepassing op de procedures die zijn ingesteld, de gerechtelijke schikkingen die zijn goedgekeurd of getroffen, en de authentieke akten die zijn opgesteld nadat de verordening van toepassing is geworden.

2. De afdelingen 2 en 3 van hoofdstuk IV zijn van toepassing:

- a) op beslissingen, in lidstaten gegeven voordat de verordening van toepassing wordt, en waarvan na dat tijdstip erkenning en uitvoerbaarverklaring wordt gevraagd;

b) op beslissingen die na de datum waarop de verordening van toepassing wordt, worden gegeven in procedures die voor dat tijdstip zijn begonnen voor zover deze beslissingen, wat erkenning en tenuitvoerlegging betreft, binnen het toepassingsgebied van verordening (EG) nr. 44/2001 vallen.

Verordening (EG) nr. 44/2001 blijft van toepassing op de procedures inzake erkenning en tenuitvoerlegging die aanhangig zijn op het tijdstip waarop de onderhavige verordening van toepassing wordt.

De eerste en de tweede alinea zijn van overeenkomstige toepassing op gerechtelijke schikkingen die worden goedgekeurd of getroffen, en authentieke akten die worden opgesteld in de lidstaten.

3. Hoofdstuk VII betreffende samenwerking tussen de centrale autoriteiten is van toepassing op verzoeken die de centrale autoriteit in ontvangst neemt met ingang van de datum waarop deze verordening van toepassing wordt.”

Procesverloop tot dusver

7 [Verzoeker] heeft de beslissingen om de drie Poolse onderhoudsbeslissingen te registreren en uitvoerbaar te verklaren betwist voor de High Court of Northern Ireland (hoogerechtshof van Noord-Ierland), en wel om de volgende redenen:

a) **Onwettigheid**: aangezien Polen ten tijde van de beslissingen van de Poolse rechter geen lidstaat van de Europese Unie was, was afdeling 2 van hoofdstuk 4 van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 niet van toepassing waardoor alle bestreden beslissingen onwettig zijn geworden.

b) **Subsidiar, onwettigheid**: de onderhoudsverordening, en met name artikel 23 en artikel 26 daarvan, is in ieder geval niet van toepassing op de beslissingen van de Poolse rechter, waardoor de bestreden beslissingen niet konden zijn gegeven krachtens paragraaf 6, Part 3, Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011 (regeling van 2011 inzake de rechterlijke bevoegdheid en rechterlijke beslissingen in burgerlijke zaken betreffende onderhoudsverplichtingen).

c) **Meer subsidiar, onwettigheid**: de besluiten van de Poolse rechter waren in strijd met artikel 24 van de onderhoudsverordening aangezien niet kon worden aangetoond dat [verzoeker] weet had van, aanwezig was en werd vertegenwoordigd bij de desbetreffende procedure.

8 [Verzoeker] heeft zich beroepen op de volgende rechtspraak:

- a) AB/JJB [2015] EWHC192 [beslissing van de High Court of Justice];
- b) Arrest [van het Hof van Justitie van de Europese Unie] van 21 juni 2017, Wolf Naturprodukte, zaak C-514/10, ECLI:EU:C:2012:367.

9 Verweerder heeft betoogd dat artikel 75, lid 2, onder a), van de onderhoudsverordening van toepassing is op beslissingen, in lidstaten gegeven voordat de verordening van toepassing wordt, en waarvan na dat tijdstip erkenning en uitvoerbaarverklaring wordt gevraagd, en heeft gesteld dat in onderhavige zaak aan die volgorde is voldaan. Hij heeft gesteld dat daardoor de afdelingen 2 en 3 van hoofdstuk IV van de verordening van toepassing zijn op de Poolse onderhoudsbeslissingen, aangezien artikel 75 geen bepalingen bevat met betrekking tot voorwaarden van het Haagse Protocol.

10 Verweerder heeft voor deze uitlegging steun gevonden in afdeling 1 van hoofdstuk IV, die niet geldt in een situatie waarin overgangsbepalingen krachtens artikel 75 van toepassing zijn, en die van toepassing is „op beslissingen gegeven in lidstaten die door het Haagse Protocol van 2007 gebonden zijn”. Verweerder stelt dat hierbij [OMISSIS] [rekening wordt gehouden met] de specifieke uitsluiting van afdeling 1, niettegenstaande dat deze beoogt van toepassing te zijn op alle lidstaten die door het Haagse Protocol van 2007 gebonden zijn.

11 In verband met het eerste middel heeft de rechter in eerste aanleg ten nadele van [verzoeker] vastgesteld dat de onderhoudsverordening geen bepaling bevat op grond waarvan de temporele werkingssfeer ervan in Polen zou zijn beperkt tot enkel die rechterlijke onderhoudsbeslissingen die zijn gegeven na de toetreding van Polen tot de EU.

12 Daarnaast heeft de rechter in eerste aanleg vastgesteld dat artikel 75, lid 2, niet van toepassing was, omdat Polen aan het Haagse Protocol gebonden is. Tot slot heeft de rechter vastgesteld dat hoofdstuk VII van de onderhoudsverordening in casu van toepassing was (krachtens artikel 75, lid 3) en dat de beslissingen op juiste wijze zijn geregistreerd en uitgevoerd op grond van dat hoofdstuk.

13 Bij de Court of Appeal is beroep ingesteld inzake de juiste toepassing *ratione temporis* van de onderhoudsverordening voor de registratie en de uitvoerbaarverklaring van onderhoudsbeslissingen en betreffende de toepasselijkheid van artikel 75, lid 2, op beslissingen die zijn gegeven in een staat die aan het Haagse Protocol is gebonden.

Opkomende vraagstukken inzake het Unierecht en noodzakelijkheid

14 De Court of Appeal is zich ervan bewust dat de wetgeving van de [Unie] uniform moet worden uitgelegd [OMISSIS] wanneer er verschillende tegenstrijdige uitleggingen naar voren zijn gebracht over:

- a) de vraag of de onderhoudsverordening van toepassing is op onderhoudsbeslissingen die zijn gegeven in Polen vóór de toetreding daarvan tot de EU; en
- b) de vraag of de Northern Irish Court of Petty Sessions bevoegd was om de desbetreffende beslissingen te registreren krachtens een bepaling van artikel 75 van de onderhoudsverordening.

Geen van beide vragen kan worden aangemerkt als een acte claire. Om die reden moet het Hof om een prejudiciële beslissing worden gevraagd, teneinde de kernvragen in de nationale procedure op te lossen.

De prejudiciële vragen

- 1) Moet artikel 75, lid 2, van onderhoudsverordening EG 4/2009 aldus worden uitgelegd dat die bepaling alleen van toepassing is op „beslissingen” die zijn genomen in staten die op het moment van die beslissingen lid van de EU waren?
- 2) Aangezien Polen thans een aan het Haagse Protocol gebonden lidstaat van de Europese Unie is, kunnen onderhoudsbeslissingen van een rechter in Polen die werden gegeven in 1999 en 2003, dat wil zeggen vóór de toetreding van Polen tot de Europese Unie, nu in een andere lidstaat van de Unie worden geregistreerd en uitgevoerd krachtens een bepaling van verordening (EG) 4/2009 (de onderhoudsverordening), en met name:
 - a) op grond van artikel 75, lid 3, en artikel 56 van de onderhoudsverordening;
 - b) op grond van artikel 75, lid 2, en afdeling 2 van hoofdstuk IV van de onderhoudsverordening;
 - c) op grond van artikel 75, lid 2, onder a), en afdeling 3 van hoofdstuk IV van de onderhoudsverordening;
 - d) op grond van een ander artikel van de verordening?